

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371) 67388624 ♦ fakss (+371) 67388634 ♦ e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

(...)

SIA „ms-Lilija”
Reģ. Nr.41203023488
Tārgales ielā 21
Ventspilī, LV-3602

LĒMUMS
par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma
noteikumiem

Rīgā

2008.gada 11.novembrī

Nr.56 -lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) 2008.gada 10.jūlijā saņemts (...) (turpmāk – *Patērētāja*) 2008.gada 7.jūlija iesniegums (turpmāk – *Iesniegums*) par starp *Patērētāju* un SIA „ms-Lilija” (turpmāk – *Sabiedrība*) 2008.gada 22.februārī noslēgto Piegādes līgumu Nr.(...) (turpmāk – *Līgums*). *Iesniegumā* lūgts izvērtēt *Līguma* noteikumu atbilstību *Patērētāju tiesību aizsardzības likumam* (turpmāk – *PTAL*) un citiem patērētāju tiesību aizsargājošajiem normatīvajiem aktiem.

PTAC, izskatot lietā esošos materiālus, **konstatē**:

1. 2008.gada 22.februārī *Patērētāja* noslēdza ar *Sabiedrību Līgumu* par virtuves mēbeļu (turpmāk - *Prece*) izgatavošanu, kuru kopējā summa sastāda LVL 900.00.

2. *Iesniegumā* norādīts, ka *Patērētāja* veikusi priekšapmaksu LVL 460.001 apmērā, darījumu apliecinoša kvīts atrodas *Sabiedrības* juridiskajā adresē Tārgales ielā 21, Ventspilī.

3. *Iesniegumā* minēts, ka *Sabiedrība* nav izpildījusi *Līguma* saistības, jo *Sabiedrība* nav piegādājusi virtuves mēbeles, līdz ar to *Patērētāja* griezies tiesā ar prasības pieteikumu, bet tiesa nav pieņēmusi prasības pieteikumu, jo *Līgumā* ir iekļauts noteikums, ka strīdi izšķirami šķīrējtiesā.

4. Pamatojoties uz *Patērētājas Iesniegumā* minēto, *PTAC* 2008.gada 18.jūlija ierakstītā vēstulē Nr.21-04/5937-G-791 un atkārtoti 2008.gada 4.augusta ierakstītā vēstulē ar izsniegšanas paziņojumu Nr.21-04/6376-G-791 pieprasīja *Sabiedrībai* iesniegt rakstveida skaidrojumu par *Patērētājas*

Iesniegumā minēto un izteikt rakstveida viedokli par *Līguma* noteikumu atbilstību *PTAL* noteikumiem, kā arī sniegt informāciju par to, vai šādi līgumi tiek piedāvāti arī citām personām, kas atbilst *PTAL* 1.panta 3.punktā noteiktajai „patērētāja” definīcijai, pievienojot divu ar patērētājiem noslēgtu līgumu apliecinātas kopijas, kā arī citiem patērētājiem piedāvāto līguma projektu.

5. *PTAC* 2008.gada 22.jūlijā saņemts VAS „Latvijas Pasts” atpakaļsūtījums, kurā norādīts: „*firma dotā adresē neatrodas*”. Līdz ar to *PTAC* 2008.gada 22.jūlijā vēstulē Nr.21-04/6023-G-791 nosūtīja Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram (turpmāk - *UR*) lūgumu sniegt ziņas par *Sabiedrību*.

6. 2008.gada 28.jūlijā *PTAC* saņemta *UR* izziņa Nr.7-3-104909, kurā norādīts, ka *Sabiedrības* juridiskā adrese ir Tārgales iela 21, Ventspils, LV-3602.

7. Ņemot vērā faktu, ka 2008.gada 8.augustā *PTAC* saņemts VAS „Latvijas Pasts” atpakaļsūtījums, kurā norādīts: „*firma dotā adresē neatrodas*”, ar 2008.gada 4.augusta *Sabiedrībai* nosūtīto vēstuli „Par saņemto iesniegumu” Nr.21-04/6376-G-791, *PTAC* 2008.gada 14.augusta vēstulē Nr.21-04/6650-G-791 (turpmāk - *Lūgums*) lūdza *UR* veikt nepieciešamās darbības, jo *Sabiedrība* nenodrošina korespondences saņemšanu savā juridiskajā adresē, tādējādi kavējot patērētājas iesnieguma izskatīšanu.

8. 2008.gada 5.septembrī *PTAC* saņemta *UR* atbilde uz *Lūgumu* Nr.19-4/127336, kurā norādīts, ka *UR Sabiedrības* valdei 2008.gada 05.septembrī nosūtīja brīdinājumu par dokumentu iesniegšanu, kurā valde tika aicināta iesniegt paskaidrojumu par nesasniedzamību juridiskajā adresē vai pieteikumu juridiskās adreses maiņas reģistrēšanai.

9. Vienlaikus 2008.gada 9.septembrī *PTAC* pieņēma lēmumu par lietvedības uzsākšanu par administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts *Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa* 175.⁹pantā „Par personas rīcībā esošās informācijas nesniegšanu reklāmas vai patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzības iestādei pēc tās pieprasījuma noteiktā termiņā un apjomā vai par nepatiesas informācijas sniegšanu, kā arī par uzraudzības iestādes likumīgo prasību vai lēmumu nepildīšanu”. Līdz ar to *PTAC* 2008.gada 9.septembrī ierakstītā vēstulē Nr.21-04/7354-G-791 un 2008.gada 30.septembrī ierakstītā vēstulē Nr.21-04/7922-G-791 nosūtīja *Sabiedrībai* uzaicinājumu uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu, kuru nozīmēja uz 2008.gada 14.oktobri.

10.Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 62.pantā noteikto *PTAC* pirms lēmuma pieņemšanas deva iespēju *Sabiedrībai* izteikt savu viedokli un sniegt savus argumentus lietā. *Sabiedrība* nav izmantojusi savas tiesības un paskaidrojumu lietā nav iesniegusi.

11. *PTAC*, izskatot lietā esošos materiālus, secina, ka *Patērētāja* ir uzskatāma par patērētāju *PTAL* 1.panta 3.punkta izpratnē. Līdz ar to noslēgtajam *Līgumam* ir jāatbilst patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem. Ņemot vērā to, ka *Iesniegumā* ir izteikts lūgums izvērtēt

Līguma noteikumus, vadoties pēc *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 6.punkta, Latvijas Republikas Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 *Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums* (turpmāk – *Nolikums*) 4.13.apakšpunkta un citu normatīvo aktu prasībām, *PTAC* savas kompetences ietvaros ir izvērtējis Līguma noteikumus un norāda sekojošo:

[1] Saskaņā ar *PTAL* 6.panta pirmo daļu „*Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.*” Savukārt saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punktu *patērētāju tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi.*

Lai konstatētu, vai attiecīgais līguma noteikums ir apspriests, ir jāņem vērā *PTAL* 6.panta piektajā un septītajā daļā noteiktais. Saskaņā ar *PTAL* 6.panta piektajā daļā teikto „*līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus*”. Arī Eiropas Kopienų 1993.gada 5.aprīļa direktīvas Nr. 93/13/ECC *Par netaisnīgiem līguma noteikumiem patērētāju līgumos* (kuras normas ir iekļautas *PTAL*) 3.panta otrajā daļā teikts, ka nosacījums vienmēr uzskatāms par neapspriestu, ja tas ir bijis sagatavots jau iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijusi iespēja ietekmēt šā nosacījuma saturu, īpaši tas ir iepriekš formulētu tipveida līgumu kontekstā.

Savukārt *PTAL* 6.panta septītā daļa nosaka, ka „*ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt*”. *PTAC* norāda, ka *PTAL* izpratnē pat skaidri izteikts patērētāja apliecinājums, ka viņš ir iepazīstināts ar līguma standarta noteikumiem un vienojies par tiem, neizslēdz direktīvas piemērošanu (skat. Zadraks G. *Netaisnīgu noteikumu direktīvas reforma. Likums un Tiesības*, 2005., 4).

Par apspriestiem līguma noteikumiem uzskatāmi līguma noteikumi, par kuriem līgumslēdzēji, savstarpēji apspriežoties (savstarpēji apmainoties viedokļiem), ir vienojušies. Līdz ar to parakstīts līgums pats par sevi nav pietiekams pierādījums tam, ka līgumslēdzēji savstarpēji apsprieda katru līguma noteikumu atsevišķi (skat., Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedumu lietā Nr.C30519003 motīvu daļas 14.punktu). Ja apspriešana ir formāla (piemēram, personas paraksts līgumā), tad to nedrīkstētu pieņemt kā apspriešanu *PTAL* izpratnē.

[2] **Līguma 2.2.apakšpunktā** norādīts: „*Preces pasūtījums tiek izpildīts preču pasūtījumā norādītajā termiņā 45 dienu laikā no pasūtījuma saņemšanas. Gadījumā, ja PIEGĀDĀTĀJS nevar izpildīt PIRCĒJA pasūtījumu pilnā apmērā atrunātajā laika periodā, PUSES atsevišķi vienojas par atlikta pasūtījuma piegādi*”. Savukārt **Līguma 4.3.apakšpunkts** paredz: „*Ja PIRCĒJS nenorēķinās*

ar *PIEGĀDĀTĀJU* piestādītajā preču pavadzīmē – rēķinā norādītajā kārtībā, *PIRCĒJS* maksā līgumsodu 0,1% par katru nokavēto dienu”. *PTAC* secina, ka *Līguma* 2.2.apakšpunktā nav paredzēta sankcija pret *Sabiedrību* pat tad, ja *Sabiedrība* pasūtījumu neveic laikā, savukārt *Līguma* 4.3.apakšpunktā ir paredzēts līgumsods pret *Patērētāju* (pircēju), ja *Patērētāja* nenorēķinās ar *Sabiedrību* preču – pavadzīmes norādītajā kārtībā. *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punkta noteikums nosaka: „*Līguma* noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgākā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām”. Līdz ar to *Līguma* 4.3.apakšpunkta redakciju ir nepieciešams grozīt. Vienlaikus *PTAC* vērs uzmanību uz to, ka *Līguma* 4.3.apakšpunkta nav norādīts, no kādas summas tiek aprēķināts līgumsods 0,1% apmērā.

[3] ***Līguma* 3.3.apakšpunkts** nosaka: „*PIEGĀDĀTĀJAM* ir tiesības grozīt preces cenu, brīdinot par to pircēju vismaz 30 dienas pirms cenu grozījumu stāšanās spēkā”. *PTAC* norāda, ka šāds *Līguma* noteikums ir pretrunā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 5.punktu, kas paredz: „(...) Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas paredz preces vai pakalpojuma cenas noteikšanu piegādes brīdī vai atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam palielinot cenu un nedod patērētājam tiesības atcelt līgumu, ja galīgā cena ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar cenu, par kuru līgumslēdzējas puses vienojās, slēdzot līgumu”. Ņemot vērā iepriekš minēto, *PTAC* norāda, ka *Līguma* noteikumā būtu jāparedz tiesības patērētājam bez sankcijām atcelt līgumu pirms *Preces* jaunas cenas stāšanās spēkā, ja *Sabiedrības* grozītā cena patērētāju neapmierina. Pamatojoties uz augstāk minēto, *Līguma* 3.3.apakšpunkts ir atzīstams par netaisnīgu līguma noteikumu.

[4] ***Līguma* 5.9.apakšpunktā** teikts: „*Jebkurš strīds, nesaskaņa vai prasība, kas izriet no šā līguma vai, kas skar to vai tā pārkāpšanu, izbeigšanu vai spēkā neesamību, tiks izšķirts Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras šķīrējtiesā Rīgā, saskaņā ar šīs šķīrējtiesas reglamentu. Tomēr, ja prasības summa ir līdz Ls 1000, tad strīds izšķirams pēc LTRK Šķīrējtiesas Mazo strīdu izskatīšanas reglamenta, ja vien puses nav vienojušās citādi. Šķīrējtiesas valoda būs latviešu valoda*”. *PTAL* 6.panta trešās daļas 7.punkts nosaka: „*Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas izslēdz vai kavē patērētāja tiesības vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs vai tiesā, paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā*”.

PTAC norāda, ka konkrētā šķīrējtiesas klauzula ierobežo *Patērētājas* tiesības griezties tiesā un ierobežo *Patērētājas* izvēles brīvību izvēlēties tiesību sargājošo iestādi, kurā vērsties, jo, ja prasītājs ir *Sabiedrība*, prasība tiek celta šķīrējtiesā, un *Patērētāja* nevar „izvairīties” no šķīrējtiesas procesa.

PTAC norāda, ka, pieļaujot strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā, *Patērētājam* nav iespējams izmantot savas likumīgās tiesības vērsties ar prasību tiesā. Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punkta noteikumiem patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir

netaisnīgi. Ņemot vērā iepriekš minēto, *Līguma* 5.9.apakšpunkts saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 7.punktu vērtējams kā netaisnīgs līguma noteikums, jo paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā – Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kameras Šķīrējtiesā Rīgā.

[5] **Līguma 6.2.apakšpunkts** paredz: „*Puses apņemas ievērot konfidencialitāti attiecībā uz šā līguma nosacījumiem līguma darbības laikā un pēc līguma laušanas/izbeigšanas*”. Šāds *Līguma* noteikums varētu būt pretrunā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 7.punkta noteikumu daļā, kurā noteikts, ka līguma noteikumi uzskatāmi par netaisnīgiem, ja tie izslēdz vai kavē patērētāja tiesības vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs, līdz ar to, jāņem vērā arī *PTAL* 6.panta otrās daļas noteikumi, kuri nosaka: „*Līguma noteikumi formulējami vienkāršā un saprotamā valodā. Neskaidri un neprecīzi rakstveida līguma noteikumi tiek formulēti par labu patērētājam*”. *Līgumā* nav atrunāts kādās situācijās pusēm ir jāievēro konfidencialitāte un kādus faktus līgumslēdzējas puses uzskata par konfidencialajiem, tādējādi strīda gadījumā šāds *Līguma* noteikums var tikt tulkots par labu patērētājam. Līdz ar to šo *Līguma* apakšpunktu ieteicams precizēt.

[6] Vērtējot *Iesniegumā* norādīto faktu, ka *Patērētāja* nav saņēmusi *Preci*, *PTAC* informē, ka *PTAL* 30.pants paredz: „*Ja patērētājs nesaņem precī līgumā noteiktajā termiņā vai ja pakalpojums no patērētāja neatkarīgu iemeslu dēļ nav izpildīts līgumā noteiktajā termiņā un patērētājs vairs nav ieinteresēts līguma izpildīšanā, patērētājam ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, saņemt samaksāto priekšapmaksu un pieprasīt radīto zaudējumu atlīdzību, izņemot gadījumu, kad pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir rakstveidā vienojies ar patērētāju par termiņa nokavējumu*”. Šajā gadījumā *Sabiedrība* nevienojās ar *Patērētāju* par *Līgumā* noteikto saistību izpildes termiņa pagarinājumu, tādējādi *Patērētājai* ir tiesības vienpusēji izbeigt *Līgumu* un saņemt samaksāto priekšapmaksu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 62.pantu, *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 1.panta 3.punktu, 3.panta 2.punktu, 5.panta otrās daļas 5.punktu, 6.panta pirmo, trešās daļas 5.un 7.punktu, piekto un septīto daļu, 25.panta ceturtais daļas 6.punktu, 25.panta astotās daļas 2.punktu un devīto daļu, 30.pantu, Latvijas Republikas Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 *Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikuma* 4.13.apakšpunktu, ***PTAC* uzdod SIA „ms-Lilija”:**

- 1) pārtraukt pildīt ar *Patērētāju* netaisnīgos *Līguma* 3.3. 5.9.apakšpunktu noteikumus;
- 2) pārtraukt pildīt ar citiem patērētājiem noslēgtajos līgumos šāda paša satura līguma noteikumus kā *Līguma* 3.3., un 5.9.apakšpunktu noteikumi;
- 3) **mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas** grozīt patērētājiem piedāvātajos līguma projektos šāda satura līguma noteikumus kā *Līguma* 3.3., 4.3. un 5.9., 6.2.apakšpunktu noteikumi;

- 4) sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi atbilstoši *PTAL* 25.panta desmitās daļas noteikumiem (tai skaitā, iesniedzot pārstrādātos patērētājiem piedāvātos līgumu projektus).

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta pirmo daļu šo administratīvo aktu adresāti var apstrīdēt Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātiem, iesniedzot iesniegumu *Patērētāju tiesību aizsardzības centrā*, Rīgā, K.Valdemāra ielā 157.

Direktore

(paraksts)

B.Vītoliņa

(zīmogs)

(...)

IZRAKSTS PAREIZS